(1) श्रीरामतनुसत्य ॥ मुख्यनामआपिसुमित्रात्मज ॥ मंत्रिप्रमुखनावणानुज ॥ वानरेश्वनेकिस्किंदराज ॥ सुग्रिवनामा ॥ १ ॥
हनुमंतजांबुवंतअंगद ॥ नंमुजंधकेशरीकुमोद ॥ फणसदिंदशनभुमेद ॥ सुसुरबहुमुर्मुख ॥ २ ॥ गजगवाक्षगंध
मादन ॥ गवयेजानिसनादन ॥ सेनापतिनीळपावकनंदन ॥ नळजानिहिमकुट ॥ ३ ॥ आपिकवीरदधिमुख
नामा ॥ जोसुग्रिवाचापेमामा ॥ पैलसुखेणज्यासिबहुतमहिमा ॥ ऐसुरवानरेश्वराचा ॥ ४ ॥ असोऐसे
हीपुगव ॥ सन्नेसिबैसलेजैसेदेव ॥ सर्वासिदेखोनीयागौरव ॥ रघुनाथबोलताजाला ॥ ५ ॥ म्हणेमहावेसनावर्ति
पडिजे ॥ नैंचमित्रपरिक्षाअनुभविजे ॥ तरियेव [illegible] कपीराजे ॥ मजसाह्येजालेति ॥ ६ ॥ आदरासिप्र
तिआदनपुरुषार्थे ॥ मजकेलाकिस्किंदनाथे ॥ [illegible] निरक्षणपंथे ॥ अमित्यकापजानिले ॥ ७ ॥ ऐसाप्र
काशेरामाचाशब्दराशी ॥ नम्रिजालिकपीकपो [illegible] ॥ पुनरपीकाकुस्छबोलेदवासी ॥ वज्रमानिजेस ॥ ८ ॥
तुल्लीअपुल्लापरिवारी ॥ बळेवेष्टिजेलंकापुरी ॥ [illegible] यहुद्दारी ॥ रुंधावेविदुहो ॥ ९ ॥ प्रहस्ताप्रतिनि
ळसेनानाथे ॥ पुर्वद्वानआक्रमावेपुरुषार्थे ॥ महापानश्वमलोदनतेथे ॥ अंगदेंदक्षपोनाहिजे ॥ १० ॥ पश्चमद्वा
रीअसेइंद्रजीत ॥ तनासीप्रतिमल्लराहोहनुमंत ॥ उत्तरद्वानलक्ष्मनेसहित ॥ मित्राक्रमिणाबळे ॥ ११ ॥ बि
भिषणाअपिसुग्रिवे ॥ लंकामध्येगुल्मसाधावे ॥ थोरीथोरिंलक्षीराहावे ॥ गुप्तगवाक्षद्वारी ॥ १२ ॥ ऐसीबळे
जध्यानिवेष्टिजे ॥ कपीदसनरूपेंयुद्धकिजे ॥ जांबुवंतादिसुरक्षराजे ॥ तिहिंनिसवअसावे ॥ १३ ॥ मजअनिदुसरी
यालक्ष्मना ॥ मनुष्यवेषअसेदोघाजना ॥ ऐसानघुनाथेविचारणा ॥ मंत्रियांमत्तकेली ॥ १४ ॥ अयोध्यापुरपतीचे
बोलने ॥ सर्वासिमानलेकोटीगुणे ॥ मगसुग्रिवेकपीकुळभुषणे ॥ निघातेआज्ञाकेली ॥ १५ ॥ जेणेकुवाश्मवें

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

डिलानन्नचुंबित।।तोकपिकुळेदेखिलासंकेत।।तैसेचजालेवेधतेपर्वत।।महासुवेळागिरी।।१६।।उपमासें
थोडियातारा।।सैरव्यानाहित्यावान्नरा।।रामलक्ष्मनाचेपुष्टिसैरा।।उर्धपंथेचालिले।।१७।।सुर्याचिकि
र्णेसुर्यासंगे।।अर्धउर्धजातगगणमार्गे।।कींउउगणान्नानप्रसंगे।।निशामणिवेष्टित।।१८।।उगवलीयांदि
नकरेनिघाले।।तेयांल्लिनामार्गिथोवेद्दाटल्ले।।मागिलअस्तमानसमरत्राले।।गिरीपाषाणावरी।।१९।।तेथु
निलंकादेखतिनीवाडे।।अधिकअमरावतिचेनि[illegible]सपदाफळतिस्कनवाडे।।रम्यवपेउपवपे।।२०।।
अश्वर्यकरीतिवान्नरगण।।केकउपाहहोन[illegible]य।।कवपोपरीकेलीनिर्माण।।धन्यतोविश्व
कर्मा।।२१।।रायारावणाचिराज्यलक्षमि।।तिचे[illegible]पानेमी।।आतांप्रवर्तलाअधर्मि।।येणेचवेत्नम
गुला।।२२।।पौर्णिमिरिवाकनजालीयांअरु।।प्रवे[illegible]उगवेअकस्मातु।।तैसारावणावधाअंतिश्रीमंतु।।
बिभिषणहोइल।।२३।।राग्यसदितेवापुढवोल्हे[illegible]यमिमनविठे।।येकल्लणतिहाणेपनलोठे।।विवेक
करुणिया।।२४।।ऐसेकपिबोलतियेकमेका।।निर्माणलगेपाहाता।।लंका।।तवअस्तमानजालेअर्का।।
रजनिप्रवर्तली।।२५।।निशिभ्रष्टजालियादिवाकनकीर्णे।।त्याशोकेकाळवंडलीतारांगणे।।उात्रिपुन
रपिदेखोनिप्रीतिलक्षणे।।ध्वटविजाली।।२६।।निशामंदाकिनीजळवोल्ले।।कींतिवैबनफुल्ले
नानासाकणेउपडिले।।व्योममंडुसेचे।।२७।।किनधुनापबाल्लसुवेन्ने।।देखावयानन्नेउघडिलेओठे।।

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan

२०४

नातेनिराळ्याचियेपोकळे ॥ प्रसन्नलीमुक्ताफळे ॥२८॥ नवचंद्रबिंबउगवले वाटोळे ॥ तेनेनिशावक्रधव
ळ्ले ॥ सप्तसागरिंभरले ॥ नदिनेंआगळे ॥२९॥ असोकाळ्यांचीनिआपुलापदि ॥ दीक्षागोस बिल्याअद्दष्
बडि ॥ ऐसेदेखोनियावान्लरी ॥ पावकप्रसन्नकेला ॥३०॥ तेलकाष्टांच्याबाधोनिजुडी ॥ तेथेअग्निलाविं
लाधउडी ॥ मगतेनेउजीयेउपनवडी ॥ वसविलीवाहिनी ॥३१॥ वान्दनबडीवंतकोब्याणकोठी ॥ सेनेअदे
तीअिरेघनगी ॥ धुमुःकानकरिनातेणेत्रिकुडे ॥ पाडिसासवाजे ॥३२॥ कुमोदनिभिनवतीआनंदे ॥ वि
कासेलागलीकुमुदे ॥ मर्यादासांडिलीमकरंदे ॥ फनदसपावले ॥३३॥ नारिदुलतीयोवनचाडे ॥ ते
थेपुतुषपावतीआदरे ॥ तैसेकुमोदनीवरिसुंदरे ॥ उळवती ॥३४॥ चकोरकुळेजालीन्दस ॥ जीव
नसरेसांडितीसोमकांन ॥ असोबोलणेबहुत ॥ र्पापापुढेजसे ॥३५॥ ऐसाअवस्वरजालाराम
चंद्रा ॥ कितेकाकपीसलागलोनिन्द्रा ॥ नेत्रकम ॥ लीसिळालीमुद्रा ॥ जेसिआगोचरि ॥३६॥ स्फुपु
सिजवस्त्रेनेरखोपे ॥ सर्वांचीचित्तवृतिहानपे ॥ भगाईदियन्चेष्टाआटोपे ॥ बाईचाटाई ॥३७॥ पुढे
अज्ञानदशेचाअंति ॥ ज्ञानवस्तुचिहोयप्राप्ति ॥ तैसिनिशासनलीयापुडति ॥ दिवसचिजाला ॥३८॥
जंबुद्विपस्थळिचीधरणी ॥ जेथेहोतितमाचिगवसनि ॥ तेअरुणोदयहोनक्षणी ॥ निनसोनिगेली ॥३९॥
पुढेउदयाचळापसुनि ॥ भास्करप्रकाशलागगनि ॥ तयाचियाप्रितिस्तवकमळ्नि ॥ आनंदलीयाजळि ॥४०॥

"Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

(३)

तयाआनंदाचेनिउसाळे ॥ पत्रीविकासलीसहअरळे ॥ तेदेखोनिषटपदकुळे ॥ सुगंधसेविती ॥ [illegible] ॥ दिवसा
चेआरंभकाळी ॥ नित्यनेमसारिलासकळी ॥ सन्नाधनवटलोश्रीरामाजवळी ॥ सुग्रिवादिककपी ॥ [illegible] ॥
विनोदिकपीरिकुपीरिले ॥ वान्ननवनेपाहोनिधाले ॥ जैसेसमुद्राचेतुंबफुटले ॥ मर्यादासांडुनि ॥ [illegible] ॥
महाअनिवानवानरसेना ॥ विदारीतवनाउपमा[illegible] ॥ चीफळेतोडुनित्तेहिनाना ॥ नसीलीतरसिव
टि ॥ [illegible] ॥ स्वस्थानीहुनिरघुनंदने ॥ लीव्हापा[illegible] लेउर्ध्व[illegible]रने ॥ तवसुवेळापागरीदोनियोजने ॥ श्रृंग
उछ्वरेखिले ॥ [illegible] ॥ सुग्रिवासिह्मणेनघु[illegible] दिआरोहनकरु ॥ इच्छातुमचीसपोवानरे श्व
रु ॥ मगवळघतेजाले ॥ [illegible] ॥ वाननविनोजे[illegible] घवासमवेतचालतिउर्ध ॥ जैसेइंद्रावेष्टीत
विबुद्ध ॥ मेरुमार्गलंघिती ॥ [illegible] ॥ सिघ्रश्रृंगावळ[illegible] पुकुळदिव्ळके ॥ जैसाउदयाद्रीवरिषोडश
कळिंक ॥ बिभीषणाचाधरुनिहस्तक ॥ लंकाळ[illegible] जाला ॥ [illegible] ॥ कपीजवंजवपाहनीराजध्यानी ॥
तवतवआनंदवाढेनयनी ॥ ह्मणतिरमणीकनंदनवनी ॥ परिलंकाआगळी ॥ [illegible] ॥ तेलंकेमध्येराजगे
पुन ॥ षोडशरवनिमहाथोर ॥ तयावरिवळघलारावणदुर ॥ श्रृंगलगास हित ॥ [illegible] ॥ उत्पाआहिलावधु
ळेसिरवरी ॥ जैसामेघउदेलाअंबरी ॥ अळकानसवकतिदारीरी ॥ विघ्नव्हनाचेनिपाडे ॥ [illegible] ॥ सुं
सावनिचेनिरंतने ॥ वस्रस्थळिउमटलीसते ॥ सीतळचंद्रनप्रारत्ने ॥ आगिउठिघेनली ॥ [illegible] ॥ वरिखे

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

३०५ त्रेराहापुर्णचंद्राकाडे॥ तिसुकीवदव्वतिचामडे॥ किंन्नरदारात्वरटन्निनिजकडे॥ तीबोळविडीयाद्ेलि॥५३॥
द्लरवचिंतजाबुनराचिसारी॥ जव्वपुर्णयेकविकुरी॥ येकपीकुपात्रधारी॥ येकवाहनीआसनाते॥५४॥
येसाल्क्षमिजाव्वैत्तनसंपुर्ण॥ जोपुनदिस्वरिउन्जानावण॥ देखोनिदारववीबिभीषण॥ ननवान्न
पुंगवाते॥५५॥ रावणउग्रराणिवेचेएश्वर्य॥ नाहीतेवाढेआश्चर्य॥ परीलक्षीनानधनवेधैर्य॥
दारवामृगनाथासि॥५६॥ रिपुचेवैभवदेखोनि रिपु॥ विरोधेवाढेशोकसंतापु॥ अन्होरात्रमानसि
संकल्पु॥ परस्परेयु द्याव्लागि॥५७॥ ह्लपाथानि सव्लाकोपनावडे॥ कोपअग्नपुसतउडाल्लात
दे॥ उदगारीव्योमीस्पचडे॥ पसाचेनिबळे॥५८॥ सन्मुखअकस्मात॥ आलावादव्वैजेसापर्वत॥
देखोनिविस्मयोबाटेबहुत॥ द्दनाग्रिवामान वीनहायेकलायेक॥ संजहष्टीनाणीनिःशंक॥
हाहोईल्मुख्यकपीनायक॥ एसेलंकेशोकल्पिला॥ सग्रीवह्मणेदशमुखा॥ तपक्षदोषिया
माहामुर्खा॥ मिरघुनाथाचासेवकसखा॥ सुग्रिवनाममासि॥५९॥ जनकदुहिताजगत्रमाता॥ काढेआ
निलीकपटेसिता॥ तुजमिविक्षाल्लाबिपाज्ञाता॥ तेकौतुकपाहेमाझे॥६०॥ मुगटागुळवाउनिवचते
द्धेदुनिसांडिलेदाहाहीछत्राते॥ सवेचिउठोनिवामहस्ते॥ मुगुटमाथ्याचेपाडीले॥६१॥ ऐसेसुग्रिवेके
लेअकस्मात॥ तवरावणाकोपाचढलाबहुत॥ पुढेउनयासाडिलीलात॥ तेसुग्रिवातेलागली॥६२॥

Rajwade Sanshodhan Mandal Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan Mumbai

घायासरिसेसवितास्फुरे॥त्यापाहानितत्नेरावणाने॥मगरवबव्हलेक्रोधेकोते॥मल्लयुद्धमांडले॥६५॥
जैसेमंदरोन्मतदंती॥येसेयनेयेरांसंघटनी॥तेथिचियाभांदोव्हेस्थिती॥रणरणावाजतसे॥६६॥
दोघेसमतुल्यपरस्परे॥ताडणकरीतिमुष्टिप्रहारे॥उत्कयत्नावज्राचियाशरीरे॥त्रयंकरनीउती॥६७॥
अतिबळीयेअत्नोटराये॥निकुनेहाणतिउसिगेघाये॥नक्रबिंददोघाचेंहृदय॥केलेदोघीजनी॥६८॥
कोपाचाआवेशानधरे॥संघट्टनअसतीदोघे धिरे॥मगआदळलेयेकसरे॥आंगेसिआंगबळे॥६९॥
हस्तहस्तेसीगुंडाळिले॥चरणचरणेसिवेढाळिले॥उरउरीआदळले॥दोघेपर्वतातुल्य॥७०॥उत्क
यत्नाआवेशाजागळा॥वर्मिकेलाविलोकळा॥त्रिटेली[illegible]रभुमंडळा॥दोघेनृपतिजाले॥७१॥सा
डुनिजीविताचिशंका॥मुमिसीमर्दितीयेकमेका॥नरखीयादोनिघटीका॥तंवरीमल्लयुद्धजा
ले॥७२॥मानसिवीचारीलंकनाथ॥यथेअवघदप्पउलअनर्थ॥प्रातासांडुहा पुरुषार्थ॥क्षेमेनक्ष
आपनियाते॥७३॥मगसुक्ष्मजालादशाग्रिव॥सोउविलीसुग्रिवाचिकव॥तेकाळीसजीलेवैन्न
व॥सिघ्रगेलानिजस्थाना॥७४॥तेसाचितोनवीतनयो॥उआलाप्रासजालाजयो॥जेथेहोतास्वामि
सिताप्रीयो॥पुनरपितेथेआला॥७५॥नमायननिजानंदे॥वंदिलीरामचेरणारविंदे॥तेसेचिसर्वा
सीप्रितिवादे॥आलींगणादिधले॥७६॥कपीनाथासिस्लपोनपुविउ॥आजिबुधिसाउवलादेवक्ष

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

५A

पश्चिमेजातादिवाकर॥ आनमार्गिपडला॥ ७७॥ मुख्यजुसत्तिकपिकुळदीळक॥ विचारीताळंतुराम
मध्येनिक॥ पदियेकाळीअविवेक॥ पात्रजालासिसत्य॥ ७८॥ व्रतिबिंबिझेपावलाकौतुके॥ तोसिं
हबुडोनिगेलाकुपोरके॥ ह्मणउनिबुद्धिविणत्तसजीतुके॥ तेदुःखातेंप्रासकरी॥ ७९॥ आमुत्तेनकी
तास्थन॥ उडोनिगेलासिअकस्मात॥ तेथतुजपडतेविपरीत॥ तरिकार्यनासतेपुढे॥ ८०॥ जिवामित्रे
रेरुअसेअधिकार॥ मगवालिरंदियाचाबापा॥ तेसाजुसेसतरिकपीन्हान॥ आलालंकेवरी॥ ८१॥
आपुलीयेअहष्टाचिगती॥ प्रेनआणिसाया॥ विरिंघउसंगती॥ तरिपुढेहोसकेप्रासि॥ निधानकुंन्ना
चि॥ तरिकपिंद्रातुसेनिमित्रपणे॥ इच्छिवी॥ आटणे॥ पत्नीनत्याचेदेखणे॥ देखनजळ॥ ८२॥
सत्ययेककपिंद्राजाण॥ अनर्थिनप्रवर्त्ती वेवि॥ ण॥ आतातुपावलासिकल्याण॥ हेमहाउत्तमजाले॥ ८३॥
एसिनपुरायाचिवारपुष्पे॥ मस्तकि धरीलीबानर॥ ॥ प्रितिपुर्वकसंकल्पे॥ बोलनाजाला॥ ८४॥ तुं
मंगळसुर्निकोसंउपानि॥ सकळसारांशातुसीवाणी॥ बुद्धिहेकर्मानुसारिणी॥ हासिम्याकायकरणे॥ ८५॥ रा
याकोधाचेनदितेन्दे॥ तेविवेकाचिसामग्रिसदे॥ अकस्मातअनर्थिआवरे॥ क्रियाकर्मआपुले॥ ८६॥
सदितापुनधावतवेगे॥ तोवळेनासिकविलीयांमागे॥ तेसाउदेलाक्रोधसानुरागे॥ शांतीतेनपवेसर्वथा॥ ८७॥
एसेसुग्रिवाचेचातुर्यबोल॥ प्रमाणबृहस्पतिवाक्यांतुल्य॥ रघुनाथसंतोषलाबहुसाल॥ ह्मणेत्तल

नलाकपिंद्रा॥५८॥ नवतेन्त्रिजवेस्वरि। पुष्पयातिआणिल्यावान्नरि। सुग्रिवपुजिलाउपचारि। जयो
पावलाह्मणोनि॥५९॥ सेनास्वामिहोयजयवंत। मगपरिवारदिसेप्रसन्नबहुत। जैसाप्रकाशलाआदि
त्या। अरविंदेविकासती॥६०॥ उर्धबाहोनिबोलेचापपाणि। ह्मणेअग्निरष्टिकरितोतरणी। पउतसेते
स्वळीधरणी। ह्मघेहोतबहुसाल॥६१॥ नोचिप्रश्नापुसेलक्ष्मण। नविष्यसांगेसितानमण। ह्मणोसि
घ्रकाळेंदाउुप। वियहहोईल॥६२॥ ऐसेंकोल्हाशिरवाडिंनामबोले। सुग्रिवासिह्मणेउत्तरावहिले। रा
नुसंग्रामासिसिद्धजाले। त्यातेंआक्रमुनिराहावे॥६३॥ प्रवतपाटाबेजळ। अधोपंथेंधावतकल्लोळ। त्या
हुनिकपीविनोदशेळ। उतरतिपर्वतपंथे॥६४॥ स्वच्छसिजालीयादिव्यवपास्पति। त्याउन्नतताविनो
देंउसाठिति। येसेनघुनाथासरिसेसिघ्रमती॥६५॥ वळवसिआले॥६६॥ नघुत्तमाकपींदाचेआज्ञेस्तव॥
लंकावेष्टीतहरीपुंगव। कोपाकोपेंद्वारिंसग्राम। द्वारवउनिराहिले॥६७॥ मैंदद्विंदयावेगळेयोस
थोर। येकयेकापेवेगळेकपिन्नान। यांसहितनीळपुर्वद्वार। आक्रमुनिराहिला॥६८॥ गवयगंधमादनग
ज। हेमकूटतळपनध्वज। अभेजयांसहितलंकेउत्तु। अगंदद्क्षीणद्वारिराहिला॥६९॥ रुपास्यनंममुकुमो
दुर्कडारी। हेविनअंगलगपरिवारिं। यासहितपश्चमद्वारि। हनुमंतराहिला॥७०॥ सोमित्रबिन्नीषणेसि
यपुविन। उत्तरद्वारिराहिलानणरंगधीर। आणिकोणीकपिन्नान। अंगलगजववळिके॥७१॥ सुग्रिवासंग्यामित्र

Joint Project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

त्किपनम।। अंगल्यातिसकोटीपल्वंगम।। लसुनिलंकेचेमघ्येगुल्म।। राहिलाअसे।।११२।। स्मग्रिवांसिंसंव
गउाप्जाबुवंत।। संग्रामिसेरारणपंडित।। अपुलेदळेपरिवाडत।। तेथेअव्यग्रराहिला।।११३।। महावान्ननये
कमुख्य।। स्मखेनासरिसेविसकोटी।। याचिसावधानअडेघनगी।। सर्वदळावेष्टीत।।११४।। लंकाप्रदेसीचि
सर्वभुमि।। वेष्टीतआघ्छादिलीपल्वंगमीं।। रानुजिंकावयासंग्रामी।। रछिनराहिले।।११५।। दसशिळ
शिरवदेंप्रसिध्दे।। विषाळनिमोलीनानाविघे।। येचिवान्नरांकरीआयुधे।। मिनवतअसति।।११६।। कोन्याण ११६ त्रा।।११ ११ त्रा।।१२
कोटीवानरगण।। रपादेंगेन्नीमदरातुप।। चिनश्रीयारीतिसफुराण।। परिसिंधुलहरीयारेसि।।११७।। रणरंगाचेनि २७८
आनंदे।। फुफुकासकरीतियेकनादे।। येषगउ...तिपि...डेसारि।। नन्नसेतुपर्हिातसे।।११८।। कपीसेनासिं
धुमहागाळा।। तयाचालंकेसिपउलावेळा।। त...नि...रपाहातिहुअहुउ।। उन्नेनहुनियां।।११९।। येथुनि
संग्रामाचेमुख।। युघ्दकांडबोलिजेकेवळ।। ...कनाणिपियुषनसाळ।। सज्जनिसेवावे।।१२०।।
तोविहाउचिष्टकाव्यरस।। कथीमुक्तलक्ष्मणदास।। तरीओतीकरुणिअवकास।। सादनताघ्यावी।।१२१।।

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com